

SiS I KORTHET 2022

EN SAMLING STATISTISKA UPPGIFTER OM SiS

INNEHÅLL

Innehåll.....	1
Tabell- och diagramförteckning.....	2
SiS uppdrag.....	3
Innehållet i rapporten.....	4
Ungdomsvård.....	5
Platser på särskilda ungdomshem.....	5
Intagningar på särskilda ungdomshem.....	5
Utskrivningar från särskilda ungdomshem.....	7
Avvikningar från särskilda ungdomshem.....	8
Särskilda befogenheter på särskilda ungdomshem.....	9
Sluten ungdomsvård.....	10
Platser och intagningar.....	10
Frigivningar.....	10
Särskilda befogenheter inom sluten ungdomsvård.....	11
Missbruksvård.....	12
Platser på LVM-hem.....	12
Intagningar på LVM-hem.....	12
Utskrivningar från LVM-hem.....	13
Avvikningar från vård enligt LVM samt vårdavbrott....	15
Särskilda befogenheter på LVM-hem.....	16
Begrepp.....	17
Aktuella lagar och paragrafer – utdrag.....	18

TABELL- OCH DIAGRAMFÖRTECKNING

UNGDOMSVÅRD	5	MISSBRUKSVÅRD	12
Platser på särskilda ungdomshem	5	Platser på LVM-hem	12
Tabell 1. Antal och andel fastställda platser efter typ av plats, kön och år.....	5	Tabell 21. Antal och andel fastställda platser efter typ av plats, kön och år.....	12
Intagningar på särskilda ungdomshem	5	Intagningar på LVM-hem	12
Tabell 2. Antal intagningar samt antal individer som togs in enligt LVU och SoL efter kön och år.....	5	Tabell 22. Antal intagningar och individer som togs in efter kön och år.....	12
Tabell 3. Andel intagningar enligt LVU och SoL efter lagstöd, år och kön.....	5	Tabell 23. Antal och andel intagningar efter lagrum för placering och år.....	12
Tabell 4. Antal intagningar enligt LVU och SoL efter ålder, år och kön.....	6	Tabell 24. Antal intagningar enligt LVM och SoL efter ålder, år och kön.....	13
Tabell 5. Medel-, minimi- och maximialder vid intagning enligt LVU och SoL efter år och kön.....	6	Tabell 25. Medel-, minimi- och maximialder vid intagning (LVM och SoL) efter år och kön.....	13
Tabell 6. Andel intagningar enligt LVU och SoL efter orsak till vård, år och kön.....	6	Tabell 26. Andel intagningar enligt LVM efter missbruksmedel, år och kön.....	13
Utskrivningar från särskilda ungdomshem	7	Utskrivningar från LVM-hem	13
Tabell 7. Antal utskrivningar och genomsnittligt antal vårddygn enligt LVU och SoL efter år och kön.....	7	Tabell 27. Antal och andel utskrivningar efter lagrum vid utskrivningstillfället och år.....	13
Tabell 8. Antal och andel utskrivningar enligt LVU och SoL efter vårdtid och år.....	7	Tabell 28. Antal utskrivningar och genomsnittligt antal vårddygn enligt LVM och SoL efter år och kön.....	14
Tabell 9. Andel utskrivningar från vård enligt LVU efter vilket boende ungdomarna skrevs ut till och år.....	7	Tabell 29. Utskrivningar 4 § LVM samt andel vårdade enligt 27 § LVM.....	14
Tabell 10. Andel utskrivningar från vård enligt LVU efter vilken vård ungdomarna skrevs ut till och år.....	8	Tabell 30. Antal och andel utskrivningar enligt LVM och SoL efter vårdtid och år.....	14
Avvikningar från särskilda ungdomshem	8	Tabell 31. Andel utskrivningar från vård enligt LVM efter vilket boende klienterna skrevs ut till.....	14
Tabell 11. Antal påbörjade avvikningar från vård och per 365 vårddygn enligt LVU efter år och kön.....	8	Tabell 32. Andel utskrivningar från vård enligt LVM efter vilken vård klienterna skrevs ut till.....	15
Tabell 12. Antal avvikningar efter avvikningarnas längd och år.....	8	Avvikningar från vård enligt LVM samt vårdavbrott	15
Särskilda befogenheter på särskilda ungdomshem	9	Tabell 33. Antal påbörjade avvikningar från vård och per 365 vårddygn enligt LVM efter år och kön.....	15
Tabell 13. Antal beslut om särskilda befogenheter, LVU efter år och kön.....	9	Tabell 34. Avvikningarnas längd.....	15
Tabell 14. Avskiljningar LVU efter år och kön.....	9	Tabell 35. Antal vårdavbrott efter vilken vård som avbröts.....	16
SLUTEN UNGDOMSVÅRD	10	Särskilda befogenheter på LVM-hem	16
Platser och intagningar	10	Tabell 36. Antal beslut om särskilda befogenheter, LVM.....	16
Tabell 15. Antal fastställda platser, samt intagningar LSU efter år.....	10	Tabell 37. Avskiljningar LVM.....	16
Tabell 16. Medel-, minimi- och maximialder vid intagning LSU efter år.....	10		
Frigivningar	10		
Tabell 17. Medel-, minimi- och maximistrafftider vid frigivning från vård enligt LSU efter år.....	10		
Tabell 18. Andel frigivningar efter vad ungdomarna frigavs till efter år.....	11		
Särskilda befogenheter inom slutna ungdomsvård	11		
Tabell 19. Antal beslut om särskilda befogenheter, LSU efter år.....	11		
Tabell 20. Avskiljningar LSU efter år.....	11		

SIS UPPDRAG

SiS är en förvaltningsmyndighet och verkar på uppdrag av regeringen. Finansieringen av SiS sker delvis med statliga medel och delvis genom dygnsavgifter från landets kommuner.

SiS verksamhet är indelad i ungdomsvård och missbruksvård. Inom ungdomsvården vårdas ungdomar med psykosocial problematik och ungdomar dömda till sluten ungdomsvård. Inom missbruksvården vårdas vuxna med missbruk. SiS verksamhet bedrivs i nära samarbete med socialtjänsten och all tvångsvård beslutas i domstol.

UNGDOMSVÅRD

Ungdomar kan vårdas utan samtycke av den unge eller dess vårdnadshavare efter beslut i domstol.

SiS vård ges oftast för att den unge riskerar att skadas av sitt missbruk, sin brottsliga verksamhet eller på annat sätt betar sig socialt nedbrytande. Sådan vård får ges innan den unge har fyllt 21 år. Om den unge är under 18 år kan SiS också ge vård om det till exempel finns förhållanden i hemmet som riskerar att skada den unges hälsa eller utveckling.

SLUTEN UNGDOMSVÅRD

Ungdomar mellan 15 och 18 år som har begått brott kan dömas till sluten ungdomsvård i stället för fängelse. Påföljden är tidsbestämd – lägst 14 dagar och högst fyra år – och verkställs vid SiS ungdomshem.

MISSBRUKSVÅRD

Tvångsvård enligt LVM kan beslutas om någon är i behov av vård för att komma ifrån sitt missbruk och vårdbehovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Dessutom måste missbrukaren utsätta sin hälsa för allvarlig fara, riskera att förstöra sitt liv, eller befaras komma att skada sig själv eller någon närstående. Syftet med tvångsvården är att motivera den intagne till frivillig vård. Så snart det är möjligt ska vården ske utanför LVM-hemmet. Tvångsvården får pågå i högst sex månader.

INNEHÅLLET I RAPPORTEN

SIS I KORTHET 2022

Rapporten visar grundläggande statistik om SiS verksamhet. Tanken är att rapporten övergripande ska ge en bild av verksamheten på SiS i ett tre-års-perspektiv. I denna rapport redovisas statistik för 2022, 2021 och 2020.

KÄLLA

Uppgifterna i rapporten är i de flesta fall hämtade ur KIA (SiS klient- och institutionsadministrativa system) och KAJ (SiS klientadministrativa journalsystem). Under 2021 driftsattes KAJ som ersättare för KIA, sedan mars 2021 används KAJ för ungdomsvården och missbruksvården och sedan april 2022 för den slutna ungdomsvården. I KIA och KAJ registreras alla beslut som rör den vårdade, men även journalen och behandlingsplanen.

Uppgifterna har tagits fram i januari 2022, de kan skilja sig från statistik framtagen vid andra tidpunkter eftersom det är möjligt att både ändra registreringar och att dröja med att göra registreringen i KIA och KAJ.

Siffrorna i rapporten kan vara avrundade vilket gör att totalsummorna inte alltid stämmer med delsummorna.

Siffrorna i rapporten är röjandegranskade dvs alla värden som är mindre än fem (5) har undertryckts för att hindra identifiering av individer via annan källa. I tabellerna används tre punkter (...) för att visa att ett värde undertryckts.

BEGREPP

De begrepp som används i rapporten förklaras närmare i avsnitten *Begrepp samt Lagar och paragrafer*.

RÄTTELSER

I denna publikation har vissa rättelser gjorts. Detta berör flera tabeller, främst data gällande statistikår 2021 och i vissa fall även statistikår 2020. Vissa justeringar av beräkningsgrunder genomfördes under 2022 på grund av det verksamhetssystembyte som gjordes 2021. Dessa förändringar har påverkat viss historisk data. Statistiken kan således skilja sig mot tidigare publicerad statistik.

UNGDOMSVÅRD

PLATSER PÅ SÄRSKILDA UNGDOMSHEM

SiS hade den första januari 2022 en beslutad kapacitet¹ inom ungdomsvården om 21 institutioner och 647 platser, exklusive LSU-platser.

Tabell 1. Antal och andel fastställda platser efter typ av plats, kön och år

Typ av platser	Fastställda platser					
	2022		2021		2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Låsbara	569	88 %	591	88 %	603	89 %
Öppna	78	12 %	79	12 %	72	11 %
Flickor	238	37 %	246	37 %	232	34 %
Pojkar	390	60 %	414	62 %	431	64 %
Flickor/pojkar	19	3 %	10	1 %	12	2 %
Totalt	647	100 %	670	100 %	675	100 %

¹⁾ Enligt Verksamhetsplan 2022, med korrigeringar.

INTAGNINGAR PÅ SÄRSKILDA UNGDOMSHEM

Tabell 2. Antal intagningar samt antal individer som togs in enligt LVU och SoL efter kön och år

Kön	Antal intagningar			Antal individer som togs in		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Flickor	347	417	486	314	354	405
Pojkar	707	737	818	634	653	708
Totalt	1 054	1 154	1 304	948	1 006	1 113

Tabell 3. Andel intagningar enligt LVU och SoL efter lagstöd², år och kön

Lagstöd	2022			2020					
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
LVU	100 %	100 %	100 %	100 %	99 %	99 %	100 %	100 %	100 %
Därav									
- 2 §	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
- 2, 3 §§	13 %	8 %	10 %	16 %	7 %	10 %	13 %	6 %	8 %
- 3 §	33 %	36 %	35 %	35 %	38 %	37 %	38 %	42 %	40 %
- 6 §	54 %	56 %	55 %	50 %	55 %	53 %	50 %	52 %	51 %
4 kap. 1 § SoL	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	1 %	0 %	0 %	0 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

²⁾ Se avsnittet *Lagar och paragrafer*.

Tabell 4. Antal intagningar enligt LVU och SoL efter ålder, år och kön

Ålder	2022			2021			2020		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
-15 år	152	204	356	168	180	348	207	197	404
16-17 år	137	369	506	159	385	544	191	434	625
18- år	58	134	192	90	172	262	88	187	275
Totalt	347	707	1 054	417	737	1 154	486	818	1 304

Tabell 5. Medel-, minimi- och maximiålder vid intagning enligt LVU och SoL efter år och kön

Ålder	2022			2021			2020		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
Medelålder	15,7	16,2	16,0	16,0	16,4	16,3	15,8	16,5	16,2
Minimiålder	10,0	10,0	10,0	11,0	8,0	8,0	12,0	10,0	10,0
Maximiålder	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0

Tabell 6. Andel intagningar enligt LVU och SoL efter orsak³ till vård⁴, år och kön

Orsak till vård	2022			2021			2020		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
Annat socialt nedbrytande beteende	37 %	10 %	19 %	29 %	9 %	16 %	0 %	0 %	0 %
Kriminalitet	1 %	12 %	9 %	2 %	12 %	8 %	4 %	17 %	12 %
Kriminalitet o Annat socialt nedbrytande beteende	3 %	11 %	8 %	2 %	8 %	6 %	0 %	0 %	0 %
Kriminalitet o Missbruk	1 %	15 %	11 %	2 %	17 %	12 %	9 %	33 %	24 %
Kriminalitet o Övriga plac. orsaker	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	1 %	8 %	11 %	10 %
Kriminalitet, Missbruk o Annat socialt nedbrytande beteende	9 %	29 %	22 %	8 %	22 %	17 %	0 %	0 %	0 %
Kriminalitet, Missbruk o Övriga plac. orsaker	0 %	0 %	0 %	2 %	2 %	2 %	16 %	14 %	14 %
Missbruk	8 %	7 %	7 %	10 %	7 %	8 %	22 %	15 %	18 %
Missbruk o Annat socialt nedbrytande beteende	40 %	13 %	22 %	28 %	8 %	15 %	0 %	0 %	0 %
Missbruk o Övriga plac. orsaker	0 %	0 %	0 %	3 %	1 %	1 %	22 %	6 %	12 %
Övriga plac. orsaker	0 %	0 %	0 %	2 %	0 %	1 %	19 %	4 %	10 %
Orsak är inte registrerad	1 %	2 %	2 %	12 %	13 %	13 %	0 %	0 %	0 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

³⁾ Orsak anges av socialtjänsten i ansökan om plats för en ungdom på ett särskilt ungdomshem.

⁴⁾ Orsaken Annat socialt nedbrytande beteende är ny sedan införandet av KAJ, ingen jämförelse data finns i KIA.

UTSKRIVNINGAR FRÅN SÄRSKILDA UNGDOMSHEM

Tabell 7. Antal utskrivningar och genomsnittligt antal vårddygn⁵ enligt LVU och SoL efter år och kön

	2022			2021			2020		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
Antal utskrivningar	346	632	978	448	771	1 219	439	845	1 283
Genomsnittligt antal vårddygn	188	169	176	157	155	156	143	158	153

⁵⁾ Se kapitlet *Begrepp* avsnittet *Vårddygn*.

Tabell 8. Antal och andel utskrivningar enligt LVU och SoL efter vårdtid och år

Vårdtider	2022		2021		2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
0-3 månader	356	36 %	513	42 %	557	43 %
3-6 månader	243	25 %	297	24 %	291	23 %
6-12 månader	279	29 %	318	26 %	343	27 %
12-24 månader	91	9 %	83	7 %	86	7 %
24- månader	9	1 %	8	1 %	7	1 %
Totalt	978	100 %	1 219	100 %	1 284	100 %

Tabell 9. Andel utskrivningar från vård enligt LVU efter vilket boende ungdomarna skrevs ut till och år

Vilket boende ungdomarna skrevs ut till	2022			2021		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
Boende hos släkting/vänner	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	1 %
Eget boende	0 %	1 %	1 %	1 %	0 %	1 %
Föräldrahemmet	15 %	20 %	18 %	9 %	16 %	14 %
HVB- eller familjehem	76 %	64 %	68 %	41 %	39 %	40 %
Inackorderingshem/träningslägenhet/stödboende	2 %	3 %	2 %	2 %	1 %	1 %
Annat	3 %	7 %	6 %	2 %	7 %	5 %
Registrerat i KIA, eller saknar utskrivningstyp	4 %	5 %	5 %	44 %	36 %	39 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Totalt antal utskrivningar	346	632	978	448	765	1213

Tabell 10. Andel utskrivningar från vård enligt LVU efter vilken vård ungdomarna skrevs ut till och år

Vilken vård ungdomarna skrevs ut till	2022			2021		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
Insatser LSS	2 %	1 %	2 %	1 %	1 %	1 %
Vårdinsats i öppen form	79 %	75 %	77 %	44 %	48 %	47 %
Annat	14 %	18 %	17 %	10 %	15 %	13 %
Antal utskrivningar som saknar utskrivningstyp eller registrerats i KIA	4 %	5 %	5 %	44 %	36 %	39 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Antal utskrivningar	346	632	978	448	765	1 213

AVVIKNINGAR FRÅN SÄRSKILDA UNGDOMSHEM

Nedan redovisas avvikningar som påbörjats för respektive år och som skett från vård enligt LVU.

Tabell 11. Antal påbörjade avvikningar från vård och per 365 vård dygn enligt LVU efter år och kön

Påbörjade avvikningar	2022			2021			2020		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
Antal	166	254	420	174	185	359	183	253	436
Antal per 365 vård dygn	0,89	0,73	0,78	0,96	0,60	0,73	0,97	0,75	0,83

Tabell 12. Antal avvikningar efter avvikningarnas längd och år

Avvikningens längd	2022	2021	2020
Åter samma dag	111	110	104
1-3 dygn	100	91	110
4-7 dygn	59	30	48
8-14 dygn	43	33	50
15 dygn eller fler	107	95	124
Totalt	420	359	436

SÄRSKILDA BEFOGENHETER PÅ SÄRSKILDA UNGDOMSHEM

Tabell 13. Antal beslut om särskilda befogenheter, LVU efter år och kön

Särskild befogenhet	2022			2021			2020		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
Avskiljning	617	348	965	729	402	1 131	982	546	1 528
Besök	25	76	101	35	60	95	34	19	53
Elektroniska kommunikationstjänster	349	689	1 038	503	710	1 213	653	1 178	1 831
Förstöra eller försälja omhändertagen egendom	30	31	61	29	33	62	40	39	79
Kontroll av försändelse	593	949	1 542	467	828	1 295	462	944	1 406
Kroppsvisitation	3 810	8 374	12 184	4 089	7 318	11 407	3 994	8 089	12 083
Omhändertagande av egendom	582	739	1 321	576	1 009	1 585	790	1 466	2 256
Provtagning ⁶	1 075	2 757	3 832	1 126	2 284	3 410	1 040	2 328	3 368
Rumsvisitation	900	3 391	4 291	974	1 596	2 570	1 257	1 985	3 242
Vård i enskildhet	378	770	1 148	521	615	1 136	642	809	1 451
Vård på låsbar enhet	422	860	1 282	565	1 012	1 577	778	1 428	2 206
Ytlig kroppsbesiktning	2 173	4 619	6 792	2 582	3 854	6 436	2 025	4 719	6 744

⁶) Av blod, urin, utandning, saliv och svett

Tabell 14. Avskiljningar LVU efter år och kön

	2022			2021			2020		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
Antal vårdade personer	464	919	1 383	504	937	1 440	525	979	1 504
Antal personer som avskildes	125	140	265	136	139	275	174	179	353
Antal avskiljningar	617	348	965	729	402	1 131	982	546	1 528
Antal avskiljningar per 365 vård dygn	3,29	1,0	1,80	3,94	1,26	2,25	5,10	1,57	2,82
Genomsnittlig tid i avskiljning	0t 35m	0t 50m	0t 40m	0t 26m	0t 37m	0t 30m	0t 28m	0t 52 m	0t 37m

SLUTEN UNGDOMSVÅRD

Den första januari år 2021 hade 6 institutioner en beslutad kapacitet om tillsammans 83 platser avsedda för ungdomar som dömts till sluten ungdomsvård.

PLATSER OCH INTAGNINGAR

Tabell 15. Antal fastställda platser, samt intagningar LSU efter år

Fastställda platser/Intagningar	2022	2021	2020
Antal platser	83	69	68
Enskilda individer som togs in	54	64	61
Antal intagningar	55	64	61

Tabell 16. Medel-, minimi- och maximiålder vid intagning LSU efter år

Ålder	2022	2021	2020
Medelålder	17,5	17,3	17,2
Minimiålder	15,0	15,0	15,0
Maximiålder	21,0	21,0	19,0

FRIGIVNINGAR

Under året frigavs 59 ungdomar efter verkställd sluten ungdomsvård, år 2021 frigavs 55 ungdomar och år 2020 frigavs 67 ungdomar.

Tabell 17. Medel-, minimi- och maximistrafftider vid frigivning från vård enligt LSU efter år

Dagar	2022	2021	2020
Medeltid	10,5	8,0	11,9
Minimitid	3,9	2,0	3,0
Maximitid	48,0	48,0	48,0

Tabell 18. Andel frigivningar efter vad ungdomarna frigavs till efter år

Vad ungdomarna frigavs till	2022	2021	2020
Föräldrahemmet	54 %	49 %	55 %
Fortsatt vård inom SiS	0 %	16 %	4 %
Boende hos släkting/vänner	3 %	5 %	3 %
HVB- eller familjehem	7 %	4 %	12 %
Eget boende	7 %	7 %	7 %
Annat	29 %	18 %	18 %
Totalt	100 %	100 %	100 %

SÄRSKILDA BEFOGENHETER INOM SLUTEN UNGDOMSVÅRD

Tabell 19. Antal beslut om särskilda befogenheter, LSU efter år

Särskild befogenhet	2022	2021	2020
Avskiljning	17	3	41
Elektroniska kommunikationstjänster	244	496	338
Förstöra eller försälja omhändertagen egendom	2	1	4
Kontroll av försändelse	162	494	277
Kroppsvsitation	1241	1 024	1 120
Omhändertagande av egendom	116	151	169
Provtagning ⁷	204	151	245
Rumsvisitation	761	593	654
Besök	14	53	43
Vård i enskildhet	67	70	111
Ytlig kroppsbesiktning	813	735	853

⁷) Av blod, urin, utandning, saliv och svett

Tabell 20. Avskiljningar LSU efter år

	2022	2021	2020
Antal vårdade personer	115	115	119
Antal personer som avskildes	13	...	15
Antal avskiljningar	17	...	41
Antal avskiljningar per 365 vårddygn	0,28	...	0,74

MISSBRUKSVÅRD

PLATSER PÅ LVM-HEM

SiS hade 359 beslutade platser⁸ på 11 LVM-hem, den första januari år 2021.

Tabell 21. Antal och andel fastställda platser efter typ av plats, kön och år

Typ av platser	Fastställda platser					
	2022		2021		2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Låsbara	243	68 %	232	65 %	247	66 %
Öppna	116	32 %	127	35 %	127	34 %
Kvinnor	157	44 %	138	38 %	126	34 %
Män	202	56 %	221	62 %	248	66 %
Totalt	359	100 %	359	100 %	374	100 %

⁸⁾ Enligt Verksamhetsplan 2022.

INTAGNINGAR PÅ LVM-HEM

Tabell 22. Antal intagningar och individer som togs in efter kön och år

Kön	Antal intagningar			Antal individer som togs in		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Kvinnor	315	335	324	300	319	311
Män	575	545	623	531	518	578
Totalt	890	880	947	831	837	889

Tabell 23. Antal och andel intagningar efter lagrum⁹ för placering och år

Lagrum för placering	2022		2021		2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
LVM	868	98 %	865	98 %	934	99 %
Därav						
– 4 § LVM	229	26 %	253	29 %	222	23 %
– 13 § LVM	639	72 %	612	70 %	712	75 %
4 kap. 1 § SoL	22	2 %	15	2 %	13	1 %
Totalt	890	100 %	880	100 %	947	100 %

⁹⁾ Se avsnittet *Lagar och paragrafer*.

Tabell 24. Antal intagningar enligt LVM och SoL efter ålder, år och kön

Ålder	2022			2021			2020		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
-24 år	54	69	123	79	77	156	80	117	197
25-29 år	79	90	169	71	109	180	69	97	166
30-39 år	100	153	253	77	127	204	93	162	255
40-49 år	36	115	151	39	82	121	34	79	113
50-59 år	19	82	101	42	83	125	26	94	120
60- år	27	66	93	27	67	94	22	74	96
Totalt	315	575	890	335	545	880	324	623	947

Tabell 25. Medel-, minimi- och maximiålder vid intagning (LVM och SoL) efter år och kön

Ålder	2022			2021			2020		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Medelålder	34,7	38,6	37,2	35,4	38,7	37,5	34,1	38,8	37,1
Minimiålder	19,0	18,0	18,0	19,0	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0
Maximiålder	80,0	80,0	80,0	82,0	82,0	82,0	80,0	79,0	80,0

Tabell 26. Andel intagningar enligt LVM efter missbruksmedel¹⁰, år och kön

Missbruksmedel	2022			2021			2020		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Alkohol	52 %	57 %	56 %	41 %	46 %	44 %	18 %	22 %	21 %
Narkotika	47 %	39 %	42 %	36 %	33 %	34 %	41 %	40 %	40 %
Både alkohol och narkotika	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	29 %	27 %	28 %
Ej registrerat	1 %	3 %	2 %	23 %	21 %	21 %	11 %	11 %	11 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

¹⁰ Enligt vad socialtjänsten anger i ansökan om plats vid SiS.

UTSKRIVNINGAR FRÅN LVM-HEM

Tabell 27. Antal och andel utskrivningar efter lagrum¹¹ vid utskrivningstillfället och år

Lagrum vid utskrivning	2022		2021		2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
LVM	855	97 %	900	98 %	995	99 %
Varav						
– 4 § LVM	745	85 %	805	88 %	829	82 %
– 13 § LVM	110	13 %	95	10 %	166	17 %
4 kap. 1 § SoL	22	3 %	15	2 %	13	1 %
Totalt	877	100 %	915	100 %	1 008	100 %

¹¹ Se avsnittet *Lagar och lagrum*.

Tabell 28. Antal utskrivningar och genomsnittligt antal vårddygn¹² enligt LVM och SoL efter år och kön

Ålder	2022			2021			2020		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Antal utskrivningar	310	567	877	352	567	919	317	691	1 008
Genomsnittligt antal vårddygn	168	157	161	169	163	165	161	157	158

¹²⁾ Se kapitlet Begrepp, avsnittet Vårddygn.

Tabell 29. Utskrivningar 4 § LVM samt andel vårdade enligt 27 § LVM

Vårdform	2022	2021	2020
Utskrivningar där klienten vårdats enligt 4 § LVM	745	805	829
Därav också vårdade enligt 27 § LVM	574	648	652
Andel som vårdats enligt 27 § LVM	77 %	80 %	79 %

Tabell 30. Antal och andel utskrivningar enligt LVM och SoL efter vårdtid och år

Vårdtider	2022		2021		2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
0-13 dygn	122	14 %	102	11 %	165	15 %
13-89 dygn	16	2 %	20	2 %	26	4 %
89-179 dygn	104	12 %	99	11 %	71	2 %
179- dygn	635	72 %	698	76 %	746	79 %
Totalt	877	100 %	919	100 %	1 008	100 %

Tabell 31. Andel utskrivningar från vård enligt LVM efter vilket boende klienterna skrevs ut till

Vilket boende klienterna skrevs ut till	2022			2021		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Boende hos släkting/vänner	5 %	2 %	3 %	3 %	1 %	2 %
Eget boende	27 %	27 %	27 %	17 %	16 %	17 %
Föräldrahemmet	8 %	5 %	6 %	4 %	2 %	3 %
HVB- eller familjehem	33 %	33 %	33 %	16 %	22 %	20 %
Inackorderingshem/stödboende	13 %	19 %	17 %	9 %	9 %	9 %
Annat	13 %	13 %	13 %	7 %	5 %	6 %
Registrerat i KIA, eller saknar utskrivningstyp	0 %	1 %	1 %	43 %	45 %	44 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Antal utskrivningar	310	567	877	352	567	919

Tabell 32. Andel utskrivningar från vård enligt LVM efter vilken vård klienterna skrevs ut till

Vilken vård klienterna skrevs ut till	2021			2021		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Vårdinsats i öppen form	61 %	59 %	60 %	31 %	29 %	30 %
Annat	39 %	40 %	40 %	25 %	26 %	26 %
Registrerat i KIA, eller saknar utskrivningstyp	0 %	1 %	1 %	43 %	45 %	44 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Antal utskrivningar	310	567	877	352	567	919

AVVIKNINGAR FRÅN VÅRD ENLIGT LVM SAMT VÅRDAVBROTT

Nedan redovisas avvikningar och vårdavbrott¹³ för respektive år.

Tabell 33. Antal påbörjade avvikningar från vård och per 365 vård dygn enligt LVM efter år och kön

Påbörjade avvikningar	2022			2021			2020		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Antal	59	131	190	82	99	181	68	172	240
Antal per 365 vård dygn	0,39	0,53	0,48	0,54	0,41	0,46	0,49	0,64	0,59

¹³⁾ Se kapitlet *Begrepp*, avsnittet *Avvikning och vårdavbrott*.

Tabell 34. Avvikningarnas längd

Avvikningsdygn	Antal avvikningar per år		
	2022	2021	2020
Åter samma dag	45	44	57
1-3 dygn	64	61	78
4-7 dygn	31	28	38
8-14 dygn	21	13	26
15 dygn eller fler	29	35	41
Totalt	190	181	240

Tabell 35. Antal vårdavbrott efter vilken vård som avbröts

Vårdavbrott från	Antal vårdavbrott per år		
	2022	2021	2020
Vård enligt 27 § LVM	236	266	347
Vård inledd på sjukhus ¹⁴	0	13	129
Totalt	236	279	476

¹⁴⁾ Mättet har utgått vid införandet av KAJ, innehåller endast data från KIA

SÄRSKILDA BEFOGENHETER PÅ LVM-HEM

Tabell 36. Antal beslut om särskilda befogenheter, LVM

Särskild befogenhet	2022			2021			2020		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Avskiljning	40	61	101	217	66	283	277	77	354
Besök	14	11	25	13	47	23	70
Elektroniska kommunikationstjänster	72	367	439	73	810	883	54	1 553	1 607
Förstöra eller försälja omhändertagen egendom	68	99	167	60	85	145	86	97	183
Kontroll av försändelse	1 282	1 180	2 462	1 202	1 279	2 481	963	1 355	2 318
Kroppsvsitation	1 275	2 266	3 541	1 006	1 937	2 943	757	2 174	2 931
Omhändertagande av egendom	723	1 284	2 007	735	1 157	1 892	770	1 285	2 055
Provtagning ¹⁵	721	703	1 424	631	602	1 233	813	804	1 617
Rumsvisitation	176	561	737	158	592	750	187	468	655
Vård i enskildhet	383	263	646	343	414	757	307	561	868
Vård på låsbar enhet	521	826	1 347	609	821	1 430	571	1 113	1 684
Ytlig kroppsbesiktning	632	1 054	1 686	715	1 060	1 775	718	1 357	2 075

¹⁵⁾ Av blod, urin, utandning, saliv och svett

Tabell 37. Avskiljningar LVM

	2022			2021			2020		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Antal vårdade personer	405	673	1 078	450	725	1 175	442	877	1 319
Antal personer som avskildes	12	40	52	30	43	73	24	48	72
Antal avskiljningar	40	60	100	217	66	283	276	77	353
Antal avskiljningar per 365 vård dygn	0,27	0,25	0,25	1,43	0,28	0,73	2,00	0,29	0,87
Genomsnittlig tid i avskiljning	0t 42m	3t 41m	2t 29m	0t 35m	3t 34m	1t 17m	0t 43m	3t 23m	1t 18m

BEGREPP

PLACERING OCH INTAGNING

Socialtjänsten kan ansöka om plats hos SiS för vård med stöd av LVM, LVU eller SoL. SiS bokar då en plats på ett LVM-hem eller ett särskilt ungdomshem genom en sk. placering. Tiden mellan att ansökan kommer in och att placering sker kallas väntetid.

Vården påbörjas vid intagning vilket i regel är när personen kommer till institutionen. I rapporten redovisas antalet intagningar för vuxna vårdade enligt LVM eller SoL samt för ungdomar vårdade enligt LVU eller SoL.

En dom till sluten ungdomsvård ska verkställas när den vunnit laga kraft. Verkställigheten av slutan ungdomsvård inleds genom att den dömda tas in på en läsbar enhet på särskilt ungdomshem. I rapporten redovisas antalet intagningar enligt LSU.

INDIVIDER/BESLUT

En individ kan vara föremål för flera beslut om vård under ett år. Individens vård kan också förändras under pågående vård, t ex från LVU till SoL. I sådana fall fattas nya beslut om placering/intagning. I tabellerna redovisas därför både antalet individer och antalet beslut om intagning.

UTSKRIVNING/FRIGIVNING

En utskrivning sker när vården inom SiS avslutas eller när det fattas beslut om att förändra vården så att den sker med stöd av annat lagrum. I rapporten redovisas antalet utskrivningstillfällen under året där den sammanlagda vistelseperioden är mer än ett (1) dygn.

En frigivning sker då en ungdom avtjänat straff enligt LSU. I rapporten redovisas antalet frigivna individer under året.

VÅRDDYGN

Vårddygn avser antalet dygn en ungdom eller klient vårdats inom SiS. Vård inledd på sjukhus inkluderas i beräkningen av vårddygn (gäller LVM) men tid i häkte eller fängelse och eventuella avvikningsdagar inkluderas inte.

AVVIKNING OCH VÅRDAVBROTT

En avvikning sker när klienten eller den unge:

- avviker från institutionen/ institutionsområdet
- avviker vid en bevakad vistelse utanför institutionen
- avviker vid en sjukhusvistelse
- inte återkommer vid utsatt tid efter en obevakad vistelse utanför institutionen.

Med vårdavbrott däremot menar vi att en klient lämnar sjukhuset eller bryter pågående vård enligt 27 § LVM.

AKTUELLA LAGAR OCH PARAGRAFER – UTDRAG

LAGEN (1990:52) MED SÄRSKILDA BESTÄMMELSER OM VÅRD AV UNGA (LVU)

Ungdomar kan vårdas vid SiS institutioner med stöd av 2 och 3 §§ LVU eller efter ett omedelbart omhändertagande med stöd av 6 § LVU. I LVU anges bland annat följande:

2 § LVU Vård ska beslutas om det på grund av fysisk eller psykisk misshandel, otillbörligt utnyttjande, brister i omsorgen eller något annat förhållande i hemmet finns en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas (miljö).

3 § LVU Vård ska också beslutas om den unge utsätter sin hälsa eller utveckling för en påtaglig risk att skadas genom missbruk av beroendeframkallande medel, brottslig verksamhet eller något annat socialt nedbrytande beteende (eget beteende).

6 § LVU Socialnämnden får besluta att den som är under 20 år omedelbart ska omhändertas om det är sannolikt att den unge behöver beredas vård med stöd av LVU och rättens beslut om vård inte kan avvaktas med hänsyn till risken för den unges hälsa eller utveckling eller med hänsyn till att den fortsatta utredningen allvarligt kan försvåras eller vidare åtgärder hindras.

LAGEN (1998:603) OM VERKSTÄLLIGHET AV SLUTEN UNGDOMSVÅRD (LSU) OCH BROTTSBALKEN (BRB)

Ungdomar kan dömas till slutna ungdomsvård i stället för fängelse när de har begått brott. Den slutna ungdomsvården verkställs vid SiS institutioner. I LSU och BrB anges bland annat följande:

32 kap. 5 § BrB Har någon begått brott innan han eller hon fyllt arton år och finner rätten att påföljden bör bestämmas till fängelse, ska rätten i stället bestämma påföljden till slutna ungdomsvård under viss tid. Detta gäller dock inte om det, med hänsyn till den tilltalades ålder vid lagföringen eller annan omständighet, finns särskilda skäl däremot. Rätten får bestämma tiden för slutna ungdomsvård till lägst fjorton dagar och högst fyra år. Bestämmelser om verkställighet finns i LSU.

4 § LSU Verkställighet av slutna ungdomsvård inleds genom att den dömda tas in i ett särskilt ungdomshem.

LAGEN (1988:870) OM VÅRD AV MISSBRUKARE I VISSA FALL (LVM)

Missbrukare kan vårdas vid SiS institutioner med stöd av 4 § LVM eller efter ett omedelbart omhändertagande med stöd av 13 § LVM. I LVM anges bland annat följande:

4 § LVM Tvångsvård ska beslutas om någon till följd av ett fortgående missbruk av t.ex. alkohol och narkotika är i behov av vård och vårdbehovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Missbruket ska leda till att missbrukaren utsätter sin fysiska eller psykiska hälsa för allvarlig fara, löper en uppenbar risk att förstöra sitt liv, eller kan befaras komma att allvarligt skada sig själv eller någon närstående.

13 § LVM Socialnämnden får besluta att en missbrukare omedelbart ska omhändertas om det är sannolikt att missbrukaren kan beredas vård med stöd av LVM och rättens beslut inte kan avvaktas på grund av att missbrukaren kan antas få sitt hälsotillstånd allvarligt försämrat om han eller hon inte får omedelbar vård. Detsamma gäller om det finns en överhängande risk för att missbrukaren till följd av sitt tillstånd kommer att allvarligt skada sig själv eller någon närstående.

27 § LVM SiS ska så snart det kan ske med hänsyn till den planerade vården besluta att den intagne ska beredas tillfälle att vistas utanför LVM-hemmet för vård i annan form.

ÖVRIGA LAGAR OCH PARAGRAFER

I mån av plats kan frivilligt placerade ungdomar och klienter vårdas på SiS institutioner med stöd av Socialtjänstlagen (2001:453), SoL:

4 kap. 1 § SoL Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

Statens
institutions
styrelse SiS

Statens institutionsstyrelse, SiS
Box 1062, 171 22 Solna
Telefon vx: 010-453 40 00
Telefax: 010-453 40 50
Besöksadress: Svetsarvägen 10
www.stat-inst.se